Edited with the trial version of
Foxit Advanced PDF Editor
To remove this notice, visit:
www.foxitsoftware.com/shopping

• سرمقـــاله

بسم الله الرحمن الرحیم

۱. در روز سرنوشت ساز غدیر که رسول رحمت در جمع هزاران تن اعلام فرمود: «أَلَا وَإِنَّ رَأْسَ الْأَمْرِ بِالْمَعْرُوفِ وَالنَّهْيِ عَنِ الْمُنْكَرِ أَنْ تَنْتَهُوا إِلَى قَوْلِي، وَتُبَلِّغُوهُ مَنْ لَمْ يَحْضُرْ، وَتَأْمُرُوهُ بِقَبُولِهِ وَتَنْهَوْهُ عَنْ مُخَالَفَتِهِ، فَإِنَّهُ أَمْرٌ مِنَ اللهِ عَزَّوَجَلَّ وَمِنِّي» (الاحتجاج، ج۱ ص۶۵)؛ در میان آن هزاران مخاطب، چند تن آن کلام را به گوش جان شنیدند و بر جان نشاندند؟

آن روز که با خطبهٔ دخت گرامی پیامبر، نقطهٔ عطفی در تاریخ پیش آمد، و حضرتش مخاطبان حال و آیندهٔ خود را ـ یعنی آنها که مستقیماً صدایش را شنیدند و صدها گروه دیگر را که این صدا در آینده به گوششان می‌رسد ـ همگی را «نُصْبُ أَمْرِهِ وَنَهْيِهِ، وَحَمَلَةُ دِينِهِ وَوَحْيِهِ، وَأُمَنَاءُ اللهِ عَلَى أَنْفُسِكُمْ، وَبُلَغَاؤُهُ إِلَى الْأُمَمِ» خواند (احتجاج، ج۱ ص۹۹)؛ چند تن از میان آن همه جمعیت، این پیام آسمانی را باور کردند و پذیرفتند و در عمل به آن کوشیدند؟

۲. کسی که در پیوند دادنِ درون خود با کلام آسمانی که از بیرون می‌شنود، نکوشد، چه انتظاری دارد که از مصاحبت «رحمة للعالمین» به سرچشمهٔ رحمت الهی راه برد؟ خدای حکیم فرمود: «إِنَّما تُنْذِرُ مَنِ اتَّبَعَ الذِّكْرَ وَخَشِيَ الرَّحْمنَ بِالْغَيْبِ فَبَشِّرْهُ بِمَغْفِرَةٍ وَأَجْرٍ كَرِيمٍ» (یس:۱۱). این حقیقت روشن را بارها در طول تاریخ دیده ایم و دیده‌اند، گرچه سخن عبرت هماره بسیار بوده و عبرت پذیر، همیشه اندک شمار. و چه نیکو گفته شاعر: «کوزهٔ دربسته در اعماق دریا هم تهی است».

۳. واقع این است که از میان آن همه افرادی که رسول خاتم را به چشم سر دیدند، تنها اندک شماری با دیدهٔ معرفت نسبت به حقّ عظیم آن حجت والای الهی، به حضرتش نگریستند؛ و تنها همانان بودند که در آزمونهای دشوار پس از رحلت آن جناب، به نعمت گرانسنگ عافیت در دین دست یافتند.

[Downloaded from mail.safinahmagazine.ir on 2026-09-18]

[DOR: 20.1001.1.17350689.1401.19.76.2.3]

Edited with the trial version of
Foxit Advanced PDF Editor
To remove this notice, visit:
www.foxitsoftware.com/shopping

آنان به خوبی این نکتهٔ مهم را فهمیدند که "صحابی بودن" نه یک فرصت بیرونی بلکه یک انتخاب درونی است، و نه یک برنامهٔ مقطعی که یک فرآیند پیوسته است. بدین روی کسی صحابی می‌ماند که پس از رسول مهر، بر گرد شمع وجود جانشینان راستین حضرتش پروانگی کند، وگرنه این تاج افتخار را به دست خود، از سر جدا کرده است.

۴. جایگاه والای جابربن عبدالله انصاری را در چنین فضایی باید شناخت. آنگاه که زیر رواق گستردهٔ تاریخ، پیر سپیدموی سپیدروی را ببینی که سر بر آستان هفت معصوم پاک سوده و وجود خود را آیینه‌ای کرده برای نمایاندن انوار تابناک حجتهای خداوند بر آدمیان. این کلام شاید به زبان آسان باشد برای گفتن و شنیدن، ولی در کوران آن آزمونهای مردافکن، وفادار ماندن به عهد و پیمان از هر کسی برنمی‌آید.

کلام سترگ امام امیرالمؤمنین سلام الله علیه بسی گویا است که فرمود: «فِي تَقَلُّبِ الْأَحْوَالِ عِلْمُ جَوَاهِرِ الرِّجَالِ، وَ الْأَيَّامُ تُوضِحُ لَكَ السَّرَائِرَ الْكَامِنَة» (الکافی ج ۸ ص ۲۳).

در آینهٔ چنین حقایقی باید عظمت جابر را دید و شناخت.

۵. دیدگان نابینای خفاشان زمین، ناتوان است از دیدن آن همه عظمت که در یک انسان می‌تواند بارز شود. آنگاه که این صحابی گرامی در سنّ میانسالی در برابر دو نوادهٔ پیامبر که در سنّ کودکی اند، کرنش می‌کند؛ زیرا به نور معرفت آنها را شناخته، و لذا آنها را دو کودک عادی نمی‌بیند، بلکه با تمام وجود می‌گوید:

با چنین حُسن و ملاحت، اگر اینان بشرند
از فضـــای دگـــر و آب و هـــوای دگرند

و این گردن نهادن ادامه می‌یابد تا زمانی که سبط اکبر را در قامت قعود ببیند و امام شهیدان را در قامت قیام، و با این گردن نهادن، کلام آسمانی رسول خاتم را تحقق بخشد که فرمود: «الحسن و الحسین إمامان، قاما أو قعدا».

۶. و همچنان سر بر آستان نور، وارد فضایی شود که غربت اهل بیت به نهایت رسیده است؛ روزهای بسیار سختِ پس از عاشورا که برترین گلهای امت در سمومِ برخاسته از کارگاه سقیفه پرپر شده‌اند و معدودی قدرشناس پیرامون سیدالساجدین صلوات الله علیه باقی مانده‌اند؛ همانها که ذخیرهٔ خدایند برای چنین روزهای دشوار، و قرار است پیام فرقهٔ ناجیه را

[Downloaded from mail.safinahmagazine.ir on 2026-09-18]

[DOR: 20.1001.1.17350689.1401.19.76.2.3]

Edited with the trial version of
Foxit Advanced PDF Editor
To remove this notice, visit:
www.foxitsoftware.com/shopping

به گوش آیندگان برسانند و آموزه‌های وحیانی آن را در غوغای فریادهای روزگار تداوم بخشند.

۷. و انگشت تاریخ به تحیّر می‌ماند از آخرین سالهای عمر این پیرسپیدموی سپیدروی، که چگونه در برابر کودکی زانو می‌زند، در محضر او شاگردانه حدیث می‌خواند، کلام او را تصدیق می‌کند و در هر محفل و مجلسی سلام پیامبر را به او می‌رساند.

و او آگاهانه تهمت جنون را بر جان می‌خرد تا به قدرناشناسان بفهماند که این طایفه، چه خردسال و چه سالخورده، کوچک و بزرگشان، همه یک نور واحدند؛ همانند حضرت عیسی که در گاهواره پیامبر بود یا حضرت یحیی که مدال افتخار «آتیناه الحکم صبیاً» را خدایش بخشیده بود. و باقرالعلوم صلوات الله علیه نیز از همان تبار است.

۸. این شماره دریچه‌ای است گشوده بر چشم انداز عظمتهای آسمانیِ جناب جابربن عبدالله انصاری، که دشمن هرچه توانست، شهرت و اعتبار او را پیش پای سقیفه مداران قربانی کرد؛ و دوستان نیز آن همه عظمت را تنها در یک قاب (زیارت اربعین) دیدند، که با تمام ارج بیمانند، هرگز گویای تمام آن روح بلند نیست. آن جاریِ دانایی و آن چکادِ توانایی بزرگتر از آن است که در یک قاب بگنجد، گرچه آن قاب به عظمت زیارت اربعین باشد.

بی خبری از آن همه سترگیِ علم و عمل، قصور، بلکه تقصیری است غفلت آلوده که راهکاری برای جبران می‌طلبد. و این سطور را بهانه کردیم تا اندکی از آن همه غفلت را جبران کنیم. بادا که از برکت آن جاودانه مرد، متبرّک شویم.

۹. امام رضا سلام الله علیه، آنگاه که خلاصهٔ دین را برای خلیفهٔ عباسی می‌نویسد، یکی از بندهای این منشور را «وجوب ولایت ثابت قدمان بر پیمان امامت» برمی‌شمارد:

«وَ الْوَلَایَةُ لِأَمِیرِالْمُؤْمِنِینَ علیه‌السلام وَ الَّذِینَ مَضَوْا عَلَی مِنْهَاجِ نَبِیِّهِمْ وَ لَمْ یُغَیِّرُوا وَ لَمْ یُبَدِّلُوا... وَ الْوَلَایَةُ لِأَتْبَاعِهِمْ وَ أَشْیَاعِهِمْ وَ الْمُهْتَدِینَ بِهُدَاهُمْ وَ السَّالِکِینَ مِنْهَاجَهُمْ رِضْوَانُ اللهِ عَلَیْهِم»
(عیون اخبار الرضا علیه‌السلام ج ۲ ص ۱۲۶).

بدین سان نه تنها در برابر امامان معصوم علیهم‌السلام، بلکه در برابر حواریّون آن حجتهای الهی نیز وظیفه‌ای سنگین داریم که باید ادا کنیم. و امید که این چند برگ، تا حدّی شرمندگی ما را از این واجب فراموش شده کم کند.

۱۰. در منشور هفتگی دعای ندبه، آنگاه که در محضر مقدّس امام عصر عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف، گزارشی

[Downloaded from mail.safinahmagazine.ir on 2026-09-18]
[DOR: 20.1001.1.17350689.1401.19.76.2.3]

Edited with the trial version of
Foxit Advanced PDF Editor
To remove this notice, visit:
www.foxitsoftware.com/shopping

از کارنامهٔ امّت ارائه می‌کنیم، ابتدا واقعیتی تلخ را یادآور می‌شویم؛ تعمّد همیشگیِ اکثریت امّت در اصرار بر دشمنی با رسول خدا و خاندان نور:

«وَ الْأُمَّةُ مُصِرَّةٌ عَلَى مَقْتِهِ، مُجْتمِعَةٌ عَلَى قَطِيعَةِ رَحِمِهِ وَ إِقْصَاءِ وُلْدِه»

آنگاه جمعیتی اندک شمار را استثنا می‌کند:

«إِلَّا الْقَلِيلَ مِمَّنْ وَفَى لِرِعَايَةِ الْحَقِّ فِيهِم»

ارزش آن گرامی مردانِ اندک شمار، از همان استثنا برمی‌آید. اینان همان گروه اندک‌اند که خدای حکیم، غلبهٔ آنها بر گروه پرشمار را وعده داده است:

«كَمْ مِنْ فِئَةٍ قَلِيلَةٍ غَلَبَتْ فِئَةً كَثِيرَةً بِإِذْنِ اللَّهِ وَ اللَّهُ مَعَ الصَّابِرِين» (بقره: ۲۴۹).

موعد و میعاد این غلبهٔ الهی، دوره‌ای است تابناک که آخرین حجت الهی پای در رکاب ظهور نهد و امن و امان را به عالم و آدم هدیه دهد؛ با همان پیام روشن که از سوی رسول خاتم به گوش جان جابر رسید، و او وفادارانه به آیندگان رساند که:

«ذَلِكَ الَّذِي يَفْتَحُ اللهُ تَعَالَى ذِكْرُهُ عَلَى يَدِهِ مَشَارِقَ الْأَرْضِ وَ مَغَارِبَهَا، ذَلِكَ الَّذِي يَغِيبُ عَنْ شِيعَتِهِ وَ أَوْلِيَائِهِ غَيْبَةً لَا يَثْبُتُ فِيهَا عَلَى الْقَوْلِ بِإِمَامَتِهِ إِلَّا مَنِ امْتَحَنَ اللهُ قَلْبَهُ لِلْإِيمَان» (کفایة الاثر، ص ۵۴).

خدایا! دلهای ما را بر ولایت و امامت و انتظارش استوار بدار. آمین ربّ العالمین.

[Downloaded from mail.safinahmagazine.ir on 2026-09-18]

[DOR: 20.1001.1.17350689.1401.19.76.2.3]